

XI. | ročník festivalu **Další břehy**

NA VÝCHOD OD RAJE

A young man with a slight smile, wearing a dark military-style cap with a star and a dark jacket over a striped shirt, is holding a small, light-colored kitten in his arms. He is standing outdoors in a wooded area with trees in the background. The overall tone is sepia or monochrome.

... JE POLOVINA
NAŠÍ RUSKÉ DUŠE

Opava ★ duben 2007

Na východ od ráje... je polovina naší ruské duše

Tak zní téma letošního již 11. ročníku festivalu divadla, filmu, hudby a poezie Další břehy, který nabídne v druhé polovině dubna 26 pořadů inspirovaných ruskou kulturou a uměním. Festivalové programy budou hledat a pátrat po společných kořenech slovanského naturelu, vyzdvihovat jedinečnost některých uměleckých osobností a výjimečnost a specifčnost některých uměleckých děl ruské provenience, která výrazně ovlivnila evropské a světové umění. Vždyť jen málokterý národ Evropy prošel tak strastiplnou a bolestnou cestou své vlastní historie, těžce zkoušený válkami, revolucemi, poddanstvím a útlakem naplněným nekonečnou bídou a strádáním. Moudrost talmudu hovoří o tom, že jsme jako olivy, teprve když jsme drceni, vychází z nás to nejlepší. A snad i proto vydalo Rusko světu ze svého lůna Puškina, Lermontova, Dostojevského, Čechova, Gogola, Tolstého, Čajkovského, Musorgského, Jesenina, Ejzenštejna, Stanislavského a další zástup uměleckých velvyslanců pro další lidská pokolení.

Festivalová programová mozaika je samozřejmě vždy nutně neúplná, zaplňující jen část zamýšleného záměru, je jen jakýmsi „naladěním“ vstřícných účastníků jednotlivých pořadů v oblastech divadla, filmu, hudby, literatury, výtvarného umění se snahou přinést hlubší vhled, inspiraci či jen někdy příjemnou zábavu, humor a hru v rámci zvoleného tématu.

Snažíme se tedy nabídnout nejen pasivní konzumaci umění, ale mnohdy také aktivní spoluúčast na výsledné podobě projektu, která přináší radost, legraci a intenzivní kultivaci fantazie a imaginace všech zúčastněných.

„Či se jen proto narodil, aby nablízku tvému srdci alespoň malou chvíli byl...“ napsal kdysi ruský básník. Přiblížme se tedy společně srdci i duši čekající na nás na východ od ráje...

Petr Rotrekl – dramaturg festivalu

Rusko, Ruská federace, Российская Федерация

Rusko 17 075 200 km², největší země na světě

Rusko 145 000 000 obyvatel

Rusko zemního plynu a ropy

Rusko nekonečných plání a nekonečných lesů

Rusko bílých bříz a bílých nocí

Rusko samovarů a vodky

Rusko básníků zastřelených v soubojích

Země, kde arogantní generálové mají nejplacatější čepice

Země, kde lidé mají nejširší duši

Země, kde k opilcům panuje vrozená úcta

Země, která nás osvobodila

Země, která nás zotročila

Země, která své nejlepší mozky poslala do vyhnanství, anebo na popraviště

Země, kde papaláši umírali jak na běžícím pásu

Země, brežněvovského polibku

Země, kde zítra již znamená včera

Země, kterou milujeme a které se bojíme

Země, která vítězí i prohrává zároveň

Země, kterou bychom chtěli poznat, protože tam je část naší duše...

Rusko, federativní prezidentská republika, 21 federálních republik, 49 oblastí, 10 autonomních okruhů, 1 autonomní oblast, dále 2 federální města a 7 federálních okruhů, zahrnuje značnou část východní Evropy a drtivou část severní Asie, osmá nejlidnatější země na světě.

Jan Němeček – dramaturg festivalu

Revolucija

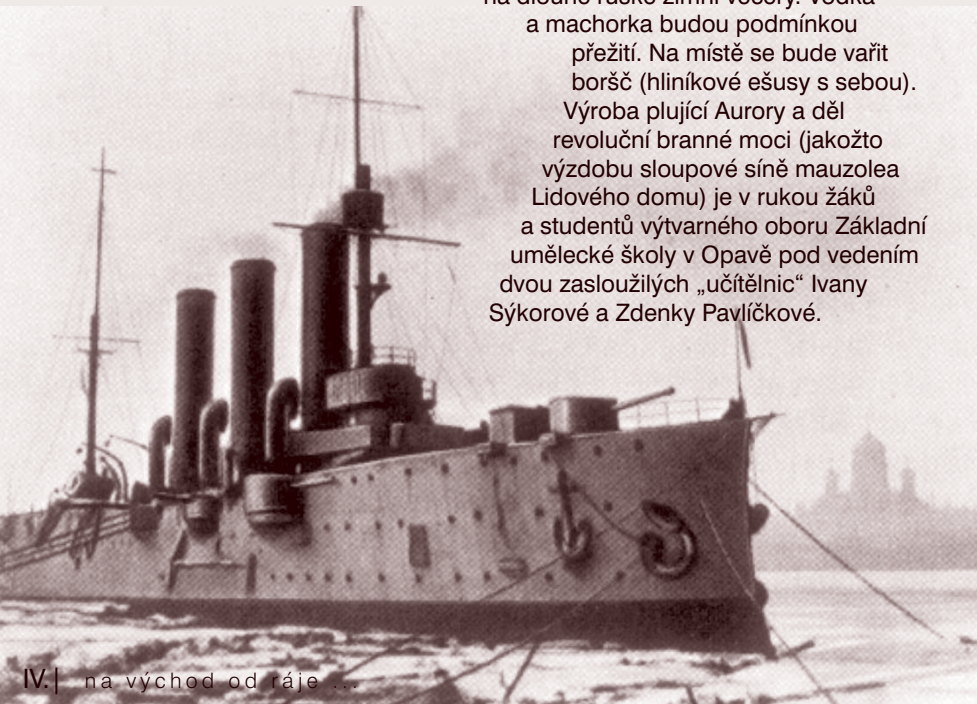
Dva zásadní důvody vedou organizátory pořadu k rekonstrukci historických událostí roku 1917 v Opavě. Jen zasvěcení ví, že se v uvedeném roce v Lidovém domě na Otické ulici po cestě ze Švýcarska zastavil Lenin. Víme jen, že poobědval něco lehčího (grilované koleno), pobesedoval se sportovci místního šachového klubu a opět z Opavy-východ odjel do Ruska. Protože tato událost je zatím bílým místem v dějinách Opavy a Ruska, mladí milovníci historie (MMHD) se pokusí celou událost zopakovat a do budoucna z ní učinit tradici. Odpovídá tomu i zmíněné datum, kdy právě před devadesáti lety k osudovému setkání došlo.

➤ Předpokládaný program vzpomínkové akce:

V 17 hodin se uskuteční v restauraci AURORA tajné setkání soudobých politických uskupení (eseři, menševici, bolševici, carská šlechta, burlici). Na programu bude jednání o stanovách koaliční vlády, opoziční smlouva a otázka rozpočtu na revoluci v letošním roce. Vstup bude umožněn pouze osobám důvěryhodným, znalým hesla „vodka“.

V 18.30 hodin proběhne rekonstrukce dobytí Zimního paláce minoritského kláštera pod Ptačím vrchem. Zde se obracíme na všechny účastníky, aby se dostavili stylově (rusky) oblečení a pamatovali na dlouhé ruské zimní večery. Vodka a machorka budou podmínkou přežití. Na místě se bude vařit boršč (hliníkové ešusy s sebou). Výroba plující Aurory a děl revoluční branné moci (jakožto výzdobu sloupové síně mauzolea Lidového domu) je v rukou žáků a studentů výtvarného oboru Základní umělecké školy v Opavě pod vedením dvou zasloužilých „učitelnic“ Ivany Sýkorové a Zdenky Pavlíčkové.

Ve 20 hodin proběhne v mauzoleu Lidového domu série pietních aktů, raut a bohatý kulturní program z přímého přenosu. Podmínkou vstupu do sloupové síně bude kromě stranické legitimace, stylového ruského oblečení také opět vodka.

Ve 22.00 hodin proběhne rusko–světová diskotéka – DJ´SJ (Stáňa Jurijevna) - mladý objev na poli řízené reprodukované hudby k tanci nám představí několik výjimečných hudebních setů, ve kterých se bude kloubit progresivní tep hudby Východu s lehkou dekadencí Západu....

Za revoluční výbor:
*Alexej Koudelin, Jurij Siostrzonkovič,
Pjotr Jaroslavič Rotreklov
a Gerontologičeskij balšoj těátr.*

Agónie – Konec Rasputina

film Elema Klimova

Režie: Elem Klimov

Scénář: Semjon Lungin, Ilja Nusimov

Hrají: Alexej Petrenko, Anatolij Romašin, Velta Lineová, Alisa Frejndlichová

Žádný z filmů pojednávajících o Rasputinovi – mužikovi, samozvaném mnichovi a favoritovi cara Mikuláše II. v jedné osobě – nebyl úspěšnější než Klimovova Agónie – Konec Rasputina. V centru pozornosti stojí obraz rozpadu carské dynastie Romanovců.

V psychologické charakteristice Rasputina (při níž autoři vycházeli z Rasputinových deníkových záznamů, které tento analfabet diktoval jedné ze svých ctitelek) režisér zobrazuje tragiku této osobnosti – u cara jej považovali za mluvčího lidu, z něhož se kdysi vydělil, ale návrat zpět už nebyl možný.

Klimov uplatnil smysl pro ironii a grotesku, princip karnevalizace, dokumentární vsuvky i čtené komentáře, které s faktografickou přesností dokládají tragickou roztržku mezi Mikulášem II. a lidem, jež vedla k rozkladu – agónii – říše a politického systému.

Jeden z nejvýznamnějších ruských režisérů druhé poloviny 20. století Elem Klimov (křestní jméno je údajně akronymem ze jmen Engelse, Lenina a Marxe) natočil během sedmdesáti let pouze pět celovečerních hraných filmů. Debutoval satirickou komedií Cizím vstup zakázán (1964) odehrávající se na letním pionýrském táboře, jehož byrokratický systém byl modelem celé sovětské společnosti.

Příhody zubního lékaře (1965) pojednávaly o postavení mladého dentisty v provinční nemocnici.

Po dokumentárním snímku Sport, sport, sport (1971) natočil Klimov Agónii - Konec Rasputina (1981).

Film se však ocitl v trezoru a premiéry se dočkal až po šesti letech a také další dílo Loučení (1978-81) se kvůli cenzuře dostalo do kin se zpožděním.

Posledním dílem Elema Klimova je film Jdi a dívej se (1985).

čtvrtek 19.4. ve 20.00 hod. | čajovna Slunce

Bílé noci

(sentimentální román ze vzpomínek snílkových)
seminář s ukázkami rozhlasové dramatisace díla
F. M. Dostojevského

Vynikající rozhlasové zpracování lyrického příběhu o nenaplněné lásce.

Režie: Josef Henke

Překlad: Jaroslav Tafel

Hudba: Marek Kopelent, orchestr řídí Zbyněk Vostrák

Osoby a obsazení:

Nikolaj - Jaroslav Kepka,

Nastěnka - Gabriela Vránová,

Matrjona - Světlá Svozilová

Stopáž: 85 minut

Natočeno v roce 1966

Motto:

*„Či se jen proto narodil, aby nablízku tvému
srdci alespoň malou chvíli byl“* Ivan Turgeněv

Bílé noci

1848, lyrická povídka

Dva mladí lidé - Snílek a Nastěnka se setkávají v atmosféře světlých petrohradských letních nocí. Snílek žije jen ve svých představách, ideálech, nejistotách a deziluzích, Nastěnka právě prožívá zklamání z rozchodu s milým. Přesto tito lidé dokáží překonat bariéru svých minulých zranění a pozvolna nacházejí nový vzájemný vztah, láskyplné sblížení duší.

Lyrický příběh neskončí ovšem tak, jak by si asi žádala lidská touha, přesto ale vyznívá pozitivně, na rozdíl od jiných známých textů Dostojevského, v nichž nacházíme líčení často velmi temných hlubin lidské duše; zde se naopak setkáváme s obrazem plným světla a naděje, oslavou těch nejsvětějších stránek duše člověka, který byl stvořen „jen o málo menším, než jsou andělé“.

Fjodor Michajlovič Dostojevskij se narodil

11. listopadu 1821 v rodině štábního lékaře moskevské nemocnice pro chudé. V šestnácti mu zemřela matka, dva roky nato nevolníci zavraždili jeho nelidského otce alkoholika. Roku 1843 Dostojevskij dokončil studia na vysoké vojenské technické škole v Petrohradě a nastoupil do projekčního oddělení ministerstva obrany. Suchopárná služba jej však ubíjela, a tak zažádal o výslužbu, protože se chtěl věnovat literatuře. Přeložil Balzakův román Evženie Grandetová, ale již roku 1845 mu vychází první kniha Chudí lidé (1845). Dostojevskij se stal rázem slavným, oblíbil si jej i obávaný kritik

Bélinskij. Následovaly další povídky a novely: Dvojník (1846), Pan Prochrčín (1846), romantická povídka Bílé noci (1848). Dostojevskij psal rychle, jako v horečce z právě nabyté slávy. O to hůř nesl, že jeho další práce se kritice ani čtenářům nelíbily.

Dostojevskij se uzavíral do sebe a navštěvoval pouze kroužek Petraševského, kde se scházeli stoupenci utopického uspořádání společnosti a odpůrci carismu. Kroužek však byl prozrazen a jeho členové zatčeni a odsouzeni. Trest pro všechny zněl – smrt. Až na popravišti byl změněn v deportaci na Sibiř. Autor strávil čtyři roky v káznici v Omsku, kde se setkal se spodinou společností.

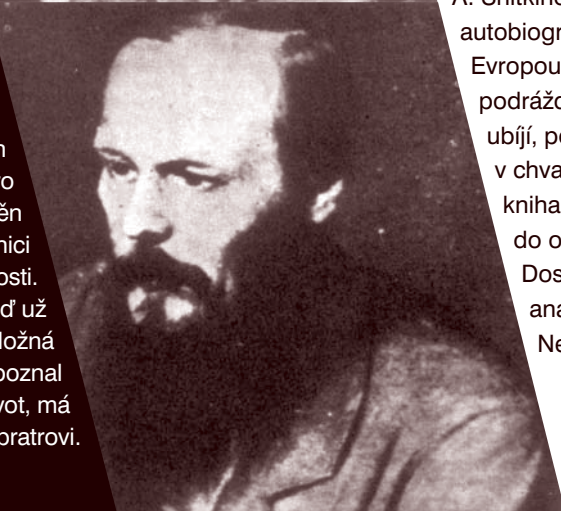
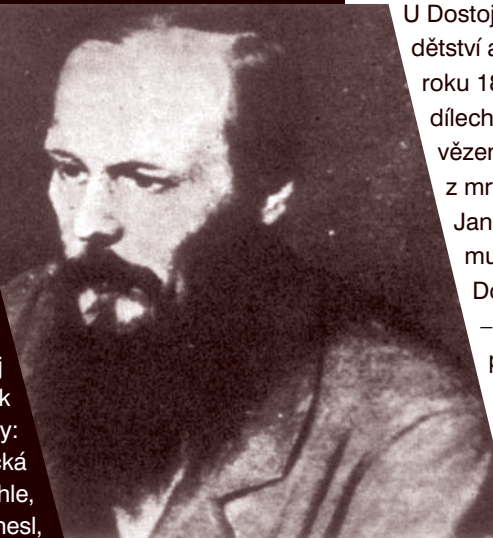
„Jsem na dně, ale budu psát a přísahám, teď už špatnou věc nenapíšu. Ještě o mě uslyšíš. Možná že nerozumím Rusku, ale ruský lid jsem poznal dokonale jako málokdo. Knihy jsou můj život, má strava, má budoucnost,“ píše bratrovi.

U Dostojevského sílí záchvaty padoucnice, kterou trpěl od dětství a jeho předsevzetí se hrouť. Je sice omilostněn, ožení se, roku 1859 se smí vrátit do Petrohradu, ale tone v dlužích. V jeho dílech se zrcadlí duševní proměna, poznamenaná pobytem ve vězení a v sibiřském vyhnanství. Kronikou těch let jsou Zápisky z mrtvého domu (1861-62), které později zhudebnil Leoš Janáček. Román Uražení a ponížení (1861) vychází z autorova mučivého vztahu k první ženě M. D. Isajejové. Po roce 1860 Dostojevského stravují projevy jeho druhé nevléčitelné choroby – hráčské vášně. Jeho život se mění ve štvanic. Kupí dluhy, před svými věřiteli uniká do Francie a Německa.

Uprostřed nejhlubšího zoufalství vzniká Dostojevského vrcholné dílo – román Zločin a trest (1866). V tomto románu se dotkl několika závažných společenských a filozofických otázek.

V roce 1867 nadiktoval během několika týdnů své stenografce A. Snitkinové román Hráč (1867), obsahující množství autobiografických prvků. Krátce nato se oženil, dál cestuje

Evropou a marně se snaží zbavit hráčské vášně. Je věčně podrážděný, každý další záchvat padoucnice jej psychicky ubíjí, poštvá si proti sobě i nejbližší přátele a autory, píše v chvatu, dopouští se v románech chyb. A přesto jeho další kniha Idiot (1868) upoutává geniálním psychologickým ponorem do osobnosti knížete Myškina, který trpí epilepsií stejně jako Dostojevskij. Román-pamflet Běsi (1871-72), inspirovaný anarchistickým hnutím, je krutým obrazem soudobé společnosti. Nedokončen zůstal román Bratři Karamazovi (1879-80).

▶ pátek 20.4. v 18.00 h. | refektář Domu umění

Oblomovský podvečer

s ukázkami filmu Nikity Michalkova

(uzavřené dobrovolné a bezplatné představení pro poetické lenochy)

Režie: Nikita Michalkov

Scénář: Alexandr Abadašjan

Hrají: Oleg Tabakov, Jurij Bogatyrev, Andrej Popov, Jelena Solovejová

Nikita Michalkov převedl na filmové plátno slavný román Ivana Alexandroviče Gončarova Oblomov. Rezignoval však na tradiční výklad „oblomovštiny“ a soustředil se na společenský problém prezentovaný Oblomovovým přítelem Štolcem. Zatímco v charakteru Oblomova akcentoval určité pozitivní rysy jeho povahy, na postavě Štolce ukázal negativní důsledky kořistnického, pragmatického, konzumního vztahu člověka k člověku. V očích diváků se Oblomov zračí jako ten, kdo nechce zapadnout do mašinerie ziskuchtivosti a úspěšnosti za každou cenu. Stává se člověkem s jasným srdcem, který vzpomíná na matku, na letní dny provoněné posečenou trávou, sní o citu, nikoliv o zisku. Pro lásku k Olze se dokonce pokusí vniknout do „společnosti“, ale sklízí posměch

pro svoji nepraktičnost, a tak ze studu (nikoliv z lenosti) prchá zpátky do svého nitra. Štolc je v Michalkovově podání typickým představitelem moderního dravce, jehož hnací motor představuje šplhání po schodech k stále vyšším metám.

Michalkov zcela převrací vyznění klasického literárního díla a oslavuje miliony bezvýznamných lidí, o nichž sice nikdy neuslyšíme, ale kteří se nepodřídili příkazům totalitních stranických aparátů nebo módním trendům. Hrdinové mají sny a představy, ale raději je opustí, než by se zpronevěřili své vnitřní čistotě a morálce.

☛ sobota 21.4. v 16.00 hod. | refektář Domu umění

Altajské prázdniny

– cestopisné povídání a projekce fotografií Ludka Brože seniora

**Obrázky
a zážitky
z putování
v létě roku 2005**

Horní Altaj je krajina mezi českými i moravskými cestovateli poměrně známá a oblíbená. Nejčastěji však směřují do oblasti altajských velehor, opomíjejí její další části a už téměř vůbec se nezajímají o život a zvyklosti původního obyvatelstva.

Můj výlet na Altaj byl trochu jiný. Navazoval na tamější pobyt mého syna, který v rámci etnologického výzkumu téměř celý rok v sídle Ust' Ulagan sledoval život, zvyky a obyčeje původní altajské populace, učil se

jejich jazyky, prožíval s nimi jejich běžné denní starosti, radosti i smutky. Využil jsem jeho pozvání a jako čerstvě vzniklý penzista jsem si udělal „prázdniny“ a spolu s dalšími souputníky vyrazil na cestu. Laskavým divákům bych chtěl prezentovat něco obrázků, dojmů a zážitků z tohoto výletu, umožnit jim alespoň částečně „nahlédnout pod pokličku“ dění v této pro nás poměrně exotické krajině.

Luděk Brož senior

... je polovina naší ruské duše | XV.

◀ Sobota 21.4. v 18.00 hod. | kostel sv. Václava

Altaj Kai

Sibiř, Altajská republika – koncert

Soubor Altaj Kai, založený Urmatem Yntaevem v roce 1997 v Republice Altaj (Ruská federace), se zaměřuje na interpretaci altajského folkloru v celé jeho šíři a především pak na techniky alikvotního a hrdelního zpěvu, typické pro oblast vnitřní Asie (Mongolska, Tuvy, Altaje, ale též Tibetu). V průběhu své existence si soubor vysloužil uznání publika i odborníků, a to jak v Ruské federaci, tak za jejími hranicemi (Švýcarsko,

Norsko, Belgie, Turecko, Mongolsko,

USA). Za zásadní úspěch

v historii souboru lze

označit Velkou cenu

UNESCO za

nejlepší

provedení tradičních písní získanou

v roce 2002 na festivalu v Taškentu, ve státě

Uzbekistán. Na čtyřech CD souboru Altaj Kai lze

slyšet interpretace různých žánrů altajského folkloru

od hrdinského eposu, přednášeného jedním vypravěčem

za doprovodu dvoustrunného nástroje „topšur“, přes kolektivní

zpěvy „altaj kožong“ až k imitaci zvuků hor a tajgy. Posлуhač si může

vychutnat čtyři typy alikvotního zpěvu – kargyra, koomei, sybysky a sygyt,

stejně jako slyšet celou řadu národních hudebních nástrojů – topšur, ikili,

komus, šoor a další. Výhradním zástupcem souboru Altaj Kai v České

republice je společnost Altaj Direct, s.r.o., která produkuje vystoupení

souboru a distribuje jejich CD (www.altaj.cz)

Na svém současném jarním turné nabídnout zájemcům

nejen workshop alikvotního zpěvu, ale také koncerty

v Praze, Brně, Prostějově, Ostravě a Opavě

a budou spolupracovat na některých koncertech

s Hradišťanem Jiřího Pavlicí, Státní filharmonií

Brno a souborem Jumping Drums.

neděle 22.4. 9.00 h. - 17.00 hod. | kino Elektra

Jen počkej, („Nu pogodi!“) zajíci!

– 8hodinová nonstop projekce kultovního animovaného ruského filmu

Pro prvních 150 dětí ruská zmrzlina zdarma!

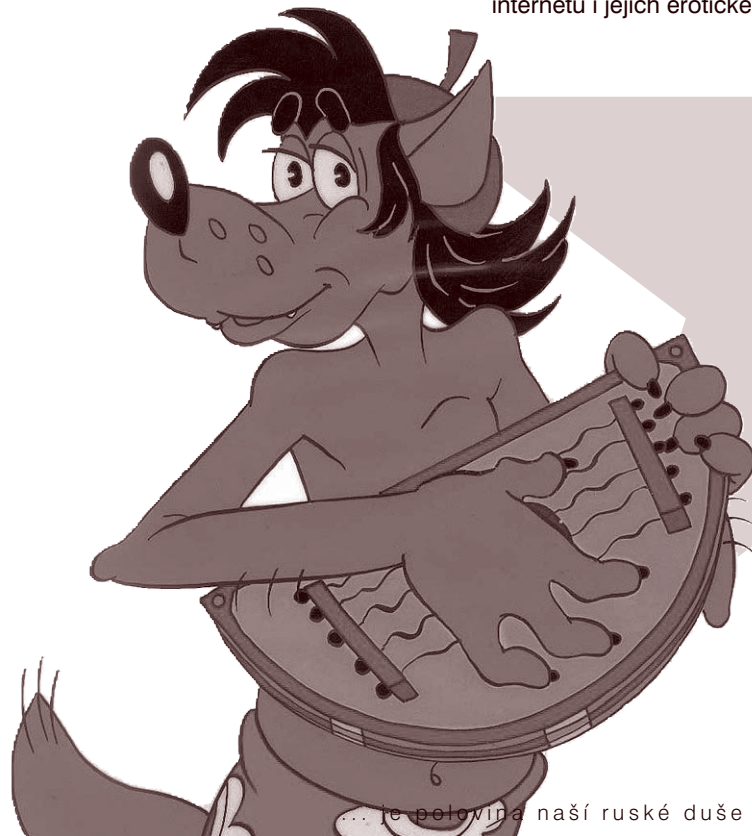
Režie: Kotěnočkin

Výtvarník: Rusakov

Hrají: Anatolij Papanov, Klara Rumyanova

Animovaný seriál Jen počkej! o vykutáleném Zajíci a věčném smolaři Vlku vznikl v roce 1968. Na rozdíl od sovětských tanků si ho lidé v Československu oblíbili. Rusko teď prožívá velký návrat obou kultovních animovaných postavíček. Po jedenáctileté přestávce se dokončuje devatenáctá a dvacátá série příběhů. Vlk a Zajíc nezestárlí ani o den. Seriál Nu pogodi! neboli Jen počkej! vznikl z nudy. Sovětští animátoři bloumali na konci šedesátých let po chodbách státních filmových ateliérů v Moskvě a čekali na práci. Tu jim nabídla dvojice Kotěnočkin - Rusakov a pár talentovaných scenáristů. Vymysleli příběh o Vlku se Zajícem. Původně mělo jít o jediný film. Nikdo netušil, že se z projektu stane kultovní seriál oblíbený ve více než sto zemích světa.

Dnes jsou Vlk se Zajícem skvělým reklamním zbožím. Můžete si koupit knížky, počítačovou hru Nu pogodi!, několik druhů vyzváněcích melodií na mobilní telefon, plyšového Vlka se Zajícem, pro dospělé jsou k dispozici na internetu i jejich erotické hračky.

ZAJÍC - MUŽ, NEBO ŽENA?

Velmi zajímavé je pročítat analýzy seriálu z pera psychologů.

Například O vlivu Zajíce na sexuální orientaci ruských dětí.

Nikdo totiž přesně neví, jestli je to chlapec, nebo děvče.

Experti vyrukovali hned s několika argumenty, které jasně naznačují, o koho se jedná.

Zajíc nemá jasné pohlavní znaky, jež by přesně určily, jestli je žena, nebo muž, ale prozrazuje ho jeho povaha a způsoby chování. Nikdy nejedná typicky mužsky. Prochází se v přírodě, navštěvuje muzea, zalévá své květiny na balkoně nebo se sluní na pláži. A to typický muž nedělá... A ještě jeden důležitý detail. Ani v jedné zapeklité situaci, do které se Zajíc dostane, nemůžeme vidět jeho tělo, jeho srst.

Možná se holí jako ženy. Zato Vlk nám velmi často ukazuje svou chlupatou mužnou hruď.

Je potřeba připomenout, že již ve středověku se stal Zajíc symbolem smyslnosti. Zřejmě kvůli jeho plodnosti. Ale zároveň byl také symbolem cudnosti.

Takže v sobě skloubil hřích i mravnost. A přesně totéž - stejné paradoxy a protirečení - naplňuje Zajíc v seriálu „Nu pogodi!“ myslí si psychologové. Podle nich je seriál Jen počkej! jasnou erotickou alegorií, která jen naplňuje tradiční kulturní klišé o lovu a pronásledování žen mužským pohlavím.

O kulturní program slavnostního zahájení kultovní filmové projekce se postará PS Domino.

Reminiscence manažerky sboru Evy Petrášové, týkající se účasti tohoto uměleckého tělesa na předcházejících festivalech Další břehy: „Okřídlení jsme zpívali andělský song (Krajiny andělů), následovali jsme antického vůdce ozdobeni snítkami vavřínu za zvuku Seikilovy písně (Antika se tě dotýká), udělali jsme ze zpěváků šachové figurky a dva rytíři s námi pohybovali po obří šachovnici (festival Rytířské kultury), od francouzského šansonu (Paříž! Paříž! Zde se stává všechno!) a Shakespearových sonetů (Vesmíry Williama Shakespeara) jsme se dostali až k letošním ruským písním. A tak nás tady máte zas – Domino, pěvecký sbor ZŠ Ilji Hurníka se sbormistryní Ivanou Kleinovou a klavíristou Jakubem Žídkem.

☛ pondělí 23.4. v 17.00 hod. | kino Elektra

Jdi a dívej se

(film Elema Klimova)

Režie: Elem Klimov

Scénář: Ales Adamovič, Elem Klimov

Hrají: Alexej Kravčenko, Olga Mironovová, Ljubomiras

Laucjavičjus, Vladas Bagdononas

Sovětský film režiséra Elema Klimova Jdi a dívej se vznikl podle faktografických próz Alese Adamoviče, evokujících fašistické genocidy v Bělorusku, kde bylo spáleno 628 vesnic se všemi obyvateli. Jsou v něm konfrontovány dvě síly, dva mechanismy válečné krutosti: teror fašistů a všelidový odboj, vyvolaný nutností sebezáchovy. Idea uhájení vlastní důstojnosti je vyjádřena pocity a postoji výrostka Fljory, přičemž se autoři soustřeďují na proces zranění jeho jistoty v právo na pomstu, na výraz duchovní převahy a humanismu partyzánských mstitelů.

S odstupem času oceňujeme způsob Klimovova vstupu do historického materiálu, jeho snahu o výraz filozofie dějin. Vyznačuje se jednak úctou k dokumentární věrohodnosti, jednak uměním obrazně stylizovat spoje rafinované konstrukce dějového celku. To zvláštním způsobem emocionalizuje a psychologicky vyhrcoje téma. Film připomíná oratorium. Při převaze takřka fotografických doteků s životní pravdou v „autentických“ evokacích směřuje tvůrčova energie k lakonické, pomníkove monumentalitě, k zobecnění, adekvátnímu vyznění eposu či legendy. Před naturalismem film zachraňuje režisérův cit pro jednotu komického až groteskního s tragickým. Z detailů života Klimov suverénně buduje vizi neuvěřitelného fyzického utrpení, jíž dodává vznešený rozměr duchovního prožitku milosrdnost Mozartovy hudby. Film Jdi a dívej se byl na XIV. MFF v Moskvě 1985 vyznamenán Zlatou cenou a Cenou FIPRESCI.

... je polovina naší ruské duše | XXIII.

Africký festivalový bonus: Vystoupení hudební a taneční skupiny z Jihoafrické republiky

Jihoafrické velvyslanectví v České republice organizuje v roce 2007 týdenní oslavy Dne osvobození. V letošním roce bude hostitelem oslav město Praha, Brno, Plzeň a Opava. Prvotním cílem tohoto týdne je propagace umění a kultury Jižní Afriky v České republice, a to především se zaměřením na dříve opomíjené kulturní praktiky Jižní Afriky.

Oslav se zúčastní dvě kulturní skupiny z Jižní Afriky, jmenovitě kulturní skupina z provincie Limpopo a kulturní skupina z provincie Free State.

Kulturní skupina z oblasti Limpopo má 25 členů, kteří reprezentují tři kmeny, které žijí v provincii Limpopo v Jižní Africe. Skupina bude zpívat tradiční písně a předvádět tradiční tance afrického lidu žijícího v této oblasti. Tři kmeny, které žijí v provincii Limpopo, jsou: Venda, Pedi a Tsonga.

Kulturní skupina z provincie Free State bude mít 15 členů a bude zastupovat kmeny Basotho a Xhosa, které žijí v této provincii. Budou především zpívat tradiční písně a předvádět tradiční tance z provincie Free State.

Mashisha M. Motsoko
druhý tajemník velvyslanectví Jihoafrické republiky

úterý 24.4. v 16.30 h. | Městský dům kultury Petra Bezruče

Altaj Maktal - Chvála Altaje

(vernisáž výstavy fotografií Lud'ka Brože)

Pořadatelem výstavy je Altai Direct, s.r.o. – zprostředkovatelská a poradenská společnost se zaměřením na Republiku Altaj (jihozápadní Sibiř, Rus-

ká federace). Filozofií společnosti Altai Direct je přímá vazba na obyvatele Republiky Altaj či subjekty v ní sídlící. Altai Direct se hlásí k principům podnikání šetrného k přírodě v souladu se zájmy původních populací a jejich kultury. Cílem je pomoci tomu, aby turistika rozvíjející se v Altaji a další druhy podnikání neplnily pouze kapsy moskevských či novosibiřských velkopodnikatelů, ale pomohly zvýšit zaměstnanost a životní úroveň místních obyvatel. Jedním z dlouhodobých cílů je také přivést seriózní zahraniční investory do Republiky Altaj. Altai Direct staví na znalostech, zkušenostech a kontaktech dvou sociálních antropologů – Lud'ka Brože a Agnieszky Halemba.

Luděk Brož je doktorandem v oboru sociální antropologie na Cambridgeské univerzitě (Velká Británie), kde se věnuje studiu kultury původních obyvatel Altaje, označovaných souhrnným názvem Altajci, a výzkumným spolupracovníkem katedry archeologie a etnografie Gorno-Altajské státní univerzity. V Altaji pobýval od roku 1994 pětkrát (naposledy jeden rok mezi lety 2004-2005) a v rámci těchto pobytů poznal všechny části republiky. Domluví se oběma oficiálními jazyky, tj. altajsky a rusky.

Agnieszka Halemba obdržela doktorát v oboru sociální antropologie na Cambridgeské univerzitě a v současné době je výzkumným pracovníkem univerzity v Lipsku. Altajskou kulturou se zabývá od roku 1993.

V průběhu své dosavadní kariéry uskutečnila celou řadu výzkumných pobytů v Republice Altaj, ale též v Tuvě a Chakasiji. V roce 2006 vydalo prestižní londýnské nakladatelství Routledge její monografii nazvanou *The Telengits of Southern Siberia: Landscape, Religion and Knowledge in Motion*.

úterý 24.4. v 17.00 h. | gotická síň minoritského klášteřa

Na východ od ráje

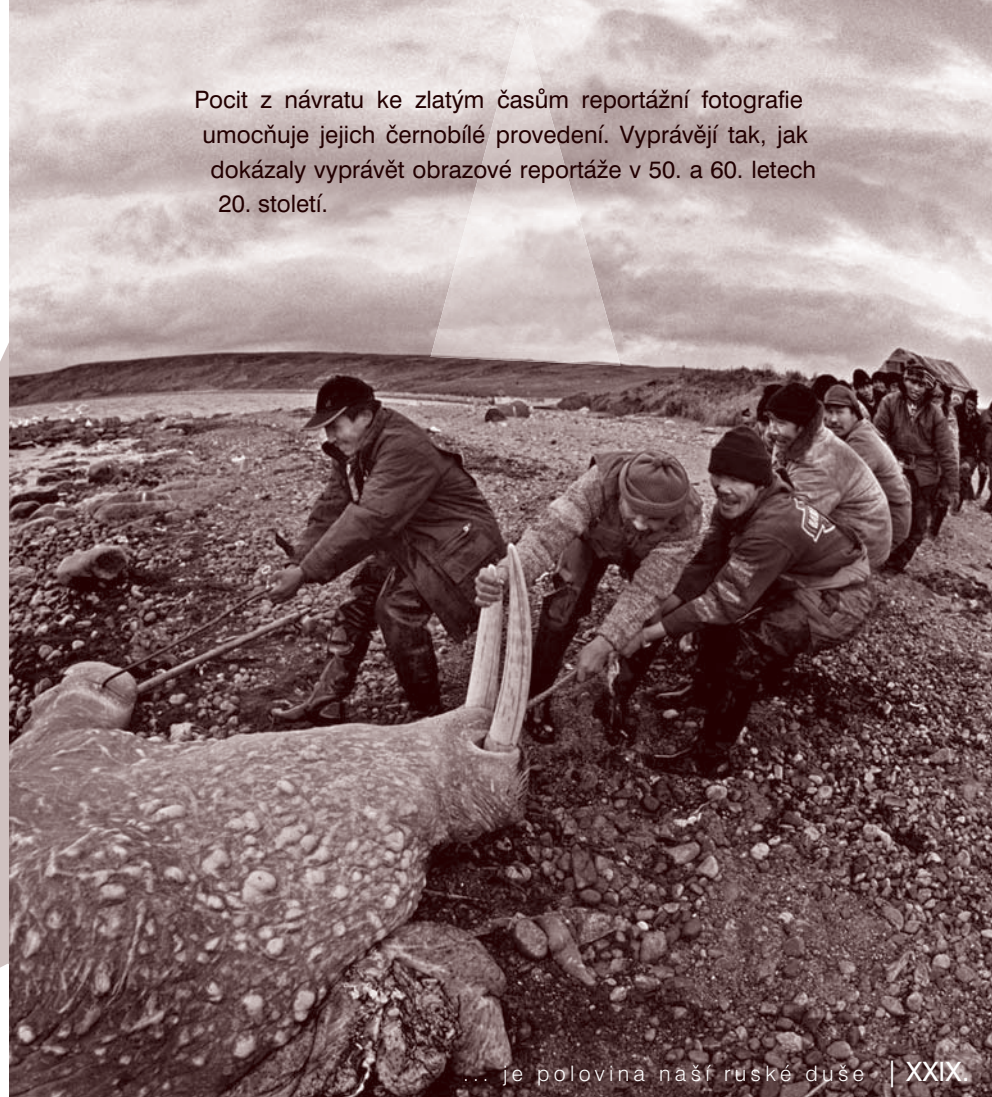
(vernisáž výstavy fotografií
Martina Wágnera)

Martin Wágner (*1980) vystudoval fotografii v Praze. V průběhu posledních 9 let absolvoval více než 20 expedic převážně po zemích bývalého Sovětského svazu. Tři roky strávil na Kurilských ostrovech s geologickými výpravami a také s mnichy v pravoslavném klášteři. Pobýval s pastýři sobů a lovci velryb a tuleňů na Čukotce; putoval po zimních sibiřských pláních. Dvakrát navštívil a fotografoval černobylskou oblast.

O tvorbě Martina Wágnera by se dalo říct, že je „starosvětská“. Poctivé fotografické řemeslo s cílem vytěžit ze situace nejenom informaci, ale především atmosféru. Nezobrazovat chudobu chudého místa, ale jeho krásu v jiné poloze, než na jakou jsme zvyklí v našem civilizovaném světě. Fotografie, které mají sílu „hovořit“.

Námětem většiny jeho fotografií jsou lidé. Obvykle při práci. Jen výjimečně jsou pojímány jako portrét, přesto mají charakter portrétu. Dovolují nám vidět tváře lidí spolu s krajinou, která je jejich domovem.

Pocit z návratu ke zlatým časům reportážní fotografie umocňuje jejich černobílé provedení. Vyprávějí tak, jak dokázaly vyprávět obrazové reportáže v 50. a 60. letech 20. století.

úterý 24.4. v 18.00 h. | Minorit

Czaldy-Waldy Quartet:

Ethno-šansony
ze Zakarpatské Rusi

Aleš Mrázek - flétny, zpěv, aranže, autor hudby, vedoucí
Magdalena Ocásková - viola, zpěv
Matěj Plíhal - kytara, zpěv
Petra Kargerová - zpěv
Matěj Kučera - cello

Czaldy-Waldy Quartet je hudební těleso
výjimečné nejen důrazem na precizní
interpretaci své hudby, ale také žánrovým
přesahem, pro který bylo hudebními
kritiky vymrštěno na scénu worldmusic.

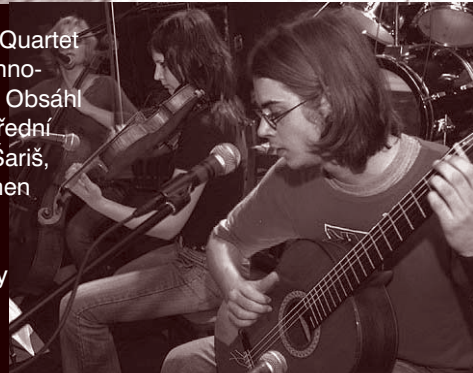
Jakékoli žánrové zařazení však bere
Czaldy-Waldy Quartet s nadsázkou, stejně
jako své akademické vzdělání.

Soubor existuje od roku 2000 a od té doby
koncertuje po celé České republice (např. Trnkobraní 2006,
Třebíčský zvonek 2006, Beseda u bigbeatu 2006, Mezinárodní
folklorní festival Šumava 2006) i v zahraničí (Sheshory 2005 na
Ukrajíně, Zelenkovac Jazz Fest 2005 v Bosně a Hercegovině).

Čtyřčlenná formace se věnuje východoevropské hudbě, v čemž
není zdaleka jediná. Na rozdíl od svých soupeřů se však
obejde bez líbivých úprav či zjednodušujících povrchností. Staví na
autenticitě, neučesanosti, ryzosti a na první místo dává atmosféru
ukrajinských a slovenských písní. Lidé ze Zakarpatské Rusi prožívají
vše naplno a kvarteto to dokáže zprostředkovat. Když jsou smutní,
tak posluchačům běhá mráz po zádech, když se radují, chce se jim
tančit s nimi.

V roce 2005 vydal Czaldy-Waldy Quartet
své debutové album nazvané „Ethno-
šansony ze Slovenska a Ukrajiny“. Obsáhl
jím dvě významné oblasti Karpat: střední
a východní Slovensko (Liptov, Spiš, Šariš,
Zemplín) a Zakarpatskou Ukrajinu (kmen
Huculů, národ Rusínů). Hudební kritik
Jiří Moravčík zařadil toto CD mezi sedm
nejlepších alb worldmusic z domácí scény
roku 2005, obrazovou podobu zpracovala
Česká televize.

úterý 24.4. v 19.30 hodin | minoritský klášter

Expedice Vladivostok Hamé 2006 aneb Škodovkou k Japonskému moři

To, že je Rusko obrovské, ví snad každý. Když si však člověk osahá vzdálenost k Japonskému moři a nazpět vlastníma rukama na volantu, má mnohé jiný rozměr. Pocit osamocení v prostoru byl umocňován nekonečnými horizonty tajgy a čtyřmístnými čísly na cedulích kilometrovníků podél cest.

15. června něco po třetí hodině odpoledne jsme vyrazili na dlouhou cestu k břehům Japonského moře. Na tři měsíce se nám stal domovem stan a sedmnáctiletá Škoda 136 Rapid, která za celých dvacet jedna tisíc kilometrů po silnici a dalších šest tisíc kilometrů na železnici neměla žádnou větší poruchu. Jen praskl výfuk a utřepal se pant dveří. Opravu jsme prováděli ještě

při cestě k cíli, tedy městu Vladivostok. Bylo to někde před Krasnojarskem. Kapitoulou samou pro sebe je však kvalita ruského benzínu. Při tankování řidič vždycky kupuje zajíce v pytlí. Z nečistot v benzínu se ucpávaly trysky v karburátoru a chudák motor nevěděl, čím je. Chvilí šlapal jako hodinky a zničehonic začal vynechávat a neměl výkon. Síť čerpacích stanic je v Rusku i vzhledem obrovským vzdálenostem dobrá stejně jako cena prodávaných produktů. V evropské části Ruska a ještě i za Uralem byla cena osmnáct rublů za litr. S rostoucí vzdáleností východním směrem rostla i cena benzínu a vyšplhala se až na 22 rublů. I přes nevyzpytatelnou kvalitu benzínu si srdíčko Myšáka nevezalo více než šest litrů na sto kilometrů. A to je, myslíme si, úctyhodné! Stejně tak jsme byli překvapeni spotřebou oleje. Po čtrnácti tisících kilometrech jsme olej vyměnili. I přesto se celková spotřeba oleje vlezla pod jeden litr (za 21 000 km). Neuvěřitelné! Motor Škoda Favorit mazaný olejem Aral to je fakt dobrá kombinace. Je obdivuhodné, že po celou cestu utrpěl Myšák jen několik malých šrámů v podobě rozbitého světlometu a malé puklinky čelního skla od prolétajících kamínků protijedoucích vozidel. O závadách typu promáčknutého plechu zadního blatníku či rozbitého předního spojleru snad nebudeme ani mluvit.

Po návratu domů jsme však zjistili závady, bez nichž by bylo tak dlouhé putování po cestách necestách až příliš podezřelé. Tlumiče pérování jsme před odjezdem vyměnili. Po dvaceti jedna tisících ujetých kilometrech však dnes auto na silnici plave. A podobné je to i s ložisky v zadních kolech. Byla taktéž nová a teď hučí, jako kdybychom ujeli desetkrát větší vzdálenost. Ani Rusové nevěřili, že jsme to celé Gran Turismo absolvovali bez jediného defektu či proraženě pneumatiky o velké ostré šutry. A že jich tam na cestě za Čitou je požehnaně, ví snad jen místní. Způsob, jakým se chovají na silnicích řidiči, je poněkud odlišný od toho našeho „ukázněného“. Předjíždí se i ve zcela nepřehledných zatáčkách. Když má někdo hooóódně naspěch, tak to stříhne z pravé strany, ve městě pak i po chodníku a dvojitá plná čára na silnici snad jen slouží jako vodící linka pro opilé šoféry. Číslice na značkách určující maximální povolenou rychlost jsou jen asi cedule, sdělující věk cestářů. Jestliže se ruský řidič rozhodne předjíždět, tak mu v tom zabrání snad jen smrt. Troubením a blikáním dálkovými světly si vynutí cokoliv. Noční jízdy za takovýchto podmínek pro nás nepřipadaly v úvahu. Za tmy

jme jeli asi jen dvakrát. To když nebylo zbytí. A setkání s neosvětleným nákladákem nám sebralo i ten poslední zbytek odvahy k řízení v noci. Vrcholem všeho je pak provoz ve Vladivostoku. Když nastane „trafic“, který je zde ostatně skoro po celý den, jsou dopravní předpisy i celá dopravní policie naprosto k ničemu. V tomto ohledu se toto město čím dál více přibližuje k Indii. Všeobecně řečeno - v Rusku se jezdí razantně a nijak se nebere ohled na stav vozovek. Milice takové chování teoreticky tvrdě postihuje, v praxi však většinou sedí jen na takzvaných „dépéeskách“, vybírá si z pomalu projíždějících aut a skrze svoji „neomezenou“ moc zkouší, co od řidičů dostane za „dáreček“. A nemusí to být jen peníze. Možné je zaplatit i v naturáliích. Podotýkám, že vždycky jsme platili tzv. za nic. Několikeré bezdůvodné zabavení řidičáku pak vzalo nějaký čas a kus z našich nervů, než jsme usmlouvali přijatelnou výši úplatku. Ruská milice nás stavěla skutečně asi stokrát. Z devadesáti procent se k nám však uniformovaní chovali slušně a s úsměvem nám přáli šťastnou cestu. Určitě mnozí věděli, že ji budeme hodně potřebovat, obzvláště v úseku za městem Čita, severně od řeky Amur, kde je na úseku 1 600 kilometrů jen šotolinová, blátivá a kamenitá cesta. A potom také za Chabarovskem. Tam prý pro změnu „řadí“ chabarovsko-ussurijská mafie, která každé projíždějící auto zkasíruje po sto dolarech. My jsme však neplatili nic. Zajímavé. Na pokutách jsme zaplatili 2 500 rublů. Ani jedna nebyla za dopravní přestupek. Tisícovku vzal náš vstup do pohraniční zóny - běžná pláž na břehu Japonského moře, kam dodnes cizinec bez povolení vojska nesmí a „pol vtarovo tisača“ nás stál štraf kvůli nesrovnalostem v celním dokumentu na hranicích při cestě nazpět. Úplatky milici pak nestály více než osm tisíc. A platili jsme je vždy milicionářům, kteří byli pod vlivem vodky či samagonu.

Z celkového času 88denní expedice jsme ulehali na postel třikrát. Jinak osmnáctkrát jsme spali na podlaze u přátel, pět nocí na lehátkových pryčnách ve vagonu ruské státní železnice a na šedesát dva nocí se nám stal domečkem stan. Po vyčerpání zásob jídla z produkce firmy Hamé byl náš jídelníček jednoduchý. Instantní polévky, šproty s cibulí, salámy, které jsou v Rusku podle nás dobré kvality. A ještě k tomu tvrdý sýr, konzervy s tuňákem, uzené i sušené ryby od místních, námi ulovené ryby, no a chléb, pivo a vodka. Ta mnohý večer působila jako potřebné sedativum. Na kvalitu piva máme rozdílné názory. Kdo má rád sladší piva, ten si v Rusku určitě vybere

z velkého množství značek. Vepřové jsme grilovali snad jen čtyřikrát. A náš celkový úbytek na váze? Pět a sedm kilogramů. To za takovou dobu není nic hrozného. Na ponorkovou nemoc nebylo ani moc času, ani k ní nejsme náchylní. A když se náhodou naskytla, povyčítali jsme si hrubé cestovatelské nedostatky, které se vlezly do dvou bodů. Jednomu Petrovi bylo vyčteno, že smrká tak hlasitě, až to toho druhého bolí, a druhý Petr to na oplátku schytl, že dlouho spí. Tak hádejte, kdo je kdo. A prdění „autdórmeni“ neřeší.

To, že je Rusko obrovské, ví každý. Když si však člověk „osahá“ vzdálenost k Japonskému moři a nazpět vlastníma rukama na volantu, má vše jiný rozměr. A k tomu - špatné silnice. V mnoha úsecích vůbec neexistují. Dravý styl řízení ruských šoférů. Neuvěřitelné množství hmyzu. Někteří policisté bývají opilí a pokouší se vydírat řidiče. Opilá mužská část populace, která nás prudila, takže jsme se raději během putování schovávali v lesích. Byrokracie jako u nás s rozdílem, že tam je možné více vše vyřešit úplatkem. Tajga je krásná, neuvěřitelně velká, ale na těch tisících kilometrech se stává nudnou. Primorský kraj s dominantním po-

hořím Sihote Alin má odlišný ráz a je zde patrná vyšší životní úroveň než v centrální a východní Sibiři. S nebezpečím jsme se na cestách setkali každodenně, což dokládalo množství shořených a převrácených aut a kamionů. Bylo příjemné slyšet daleko na Dálném východě ústy místních obyvatel slova o slovanském bratrství a z toho následně plynoucí ochota pomoci cizincům. Pro mnohé můžou následující slova znít až pateticky. Oba jsme se však shodli po návratu domů na myšlence, kterou opisujeme větou: NĚCO nad námi drželo po celou dobu ochrannou ruku!

Naše prvenství dojet do Vladivostoku ve staré škodovce i s návratem domů nespočívalo pouze v našich řidičských „kvalitách“, ale především v celkové kvalitě staršího okřídleného šípů za podpory Hamé.

★ Expedice ve faktech

- ↳ Škoda 136 Rapid (přezdívka Myšák), rok výroby 1989, obsah 1 300 ccm, doposud najeto 71 000 km, 4. majitel, na autě nebyly provedeny žádné speciální úpravy.
- ↳ Ujeto 21 000 km po cestách a 6 000 km po železnici.
- ↳ Průměrná spotřeba 6 l/100 km.
- ↳ Spotřeba oleje (Aral) necelý litr na 21 000 km (po 14 000 km výměna oleje).
- ↳ Cena benzínu 92 až 95 oktanů od 18 do 22 rublů.
- ↳ Závady na cestě - banální - svaření výfuku a pantu dveří, občasné čištění karburátoru kvůli nečistému benzínu, rozbitý přední a zadní světlomet, malá prasklina na čelním skle.
- ↳ Závady zjištěné po návratu - tlumiče pérování, ložiska v zadních kolech, kulové čepy řízení, prohnutá ramena zadní nápravy, brzdové obložení.
- ↳ Během cesty jsme neměli ani jeden defekt!
- ↳ V noci jsme jeli pouze dvakrát.
- ↳ Auto bude nádále používáno a v roce 2008 s ním hodláme uskutečnit expedici Ushuaia - Anchorage.
- ↳ Síť čerpacích stanic je v Rusku dobrá, kvalita benzínu, jako když kupujete zajíce v pytli.
- ↳ Úplatky cca 10 000 rublů, a to vždy opilé policii a úředníkům.
- ↳ Spaní - 3krát v hotelu, 62 nocí ve stanu, 18krát na podlaze u přátel a 5 nocí ve vlaku.
- ↳ Ponorková nemoc nebyla žádná stejně tak jako fyzická, kromě lehkých zubních problémů.
- ↳ Na cestě jsme poslouchali Zuzanu Navarovou, Nohavicu, Petera Gabriela, Jethro Tull a Vlastu Redla. Více jsme totiž toho s sebou neměli.
- ↳ Jedli jsme většinou produkty Hamé a po vyčerpání zásob ruský salám, klobásy, párky, sýr, šproty, instantní polévky, ryby koupené i námi ulovené, no a pivo a vodku. Vše bylo v přiměřených kvalitách.
- ↳ Nejhorší zážitek - opilá policie a mužská část populace.
- ↳ A nejlepší zážitek? Zvládli jsme to!

Podrobnější informace na www.pangea.wz.cz

Petr Goldmann a Petr Vavřík

středa 25.4. v 15.00 hod. | Základní škola T. G. Masaryka v Opavě

„Když se dívám na sebe, tak se musím pochválit...“

aneb Malujeme (nejen) Rusko

(vernisaž 5. ročníku výtvarné výstavy prací žáků)

Název letošní výstavy zní dosti sebevědomě, ale proč ne?

K tématu Dalších břehů jsme přistoupili s největší odpovědností a snahou ztvárnit Rusko co nejpoutavěji.

Citát jsme použili z pohádky, kterou není třeba představovat. S hlavním hrdinou, „který se musel pochválit“, to tehdy dopadlo všelijak, my ovšem jsme opatrnější a název si chceme zasloužit.

Nebylo jednoduché přijít na to, jak dětem Rusko přiblížit.

Malí se nechali okouzlit Krásou nesmírnou a tvořili pod přísným dohledem Baby Jagy, někteří si zahráli na stavitele chrámů i lidové umělce a ti nejstarší využili svých znalostí v oblasti literatury, umění i vědy.

I dospělí si uvědomili, co všechno ještě nezapomněli a o čem jsou schopni svým žákům povyprávět. Znovu přišli na to, že Rusko je země zajímavá a inspirativní. Úžasná architektura, významné osobnosti, divoká příroda, umění, ale i zoufalý život obyčejných lidí...

Žáci se to vše pod vedením svých učitelů snažili zachytit ve svých pracích.

5. celoškolní výstava opět dává příležitost dětem jejich díla, a nejen na ruské téma, představit veřejnosti.

Slavnostní vernisaž proběhne 25. dubna 2007 v 15.00 hodin v prostorách ZŠ TGM v příležitostné malé galerii Kaplička poblíž hlavního vchodu naší školy.

Hana Franková

středa 25.4. v 17.00 hod. | refektář Domu umění

Ruská umělecká avantgarda

(přednáška Jiřího Siostrzonka s videoprojekcí)

„Umění je stav duše.“

Chagall

Pro většinu lidí, kteří se hlouběji nevěnují modernímu umění, je překvapením, že ruské umění v desátých a dvacátých letech 20. století se stalo nejen velmi důležitým mezníkem pro vývoj světového moderního umění, ale zároveň ovlivnilo tvorbu životního stylu. Výtvarné směry (konstruktivismus, lučismus, suprematismus atd.)

byly výsledkem revolučních změn a zároveň schopností naslouchat a přijímat to, co se v té době odehrávalo v kulturní Evropě. Radikální

změna nastala ve všech oblastech umění – hudbě, filmu, výtvarném umění, literatuře. Velká říjnová socialistická revoluce byla všele uvítána

téměř všemi avantgardními ruskými umělci. „Levé“ umění se v jejich představě pojilo zcela jednoznačně s „levým politickým

vývojem“. Revoluce proto znamenala v pojetí avantgardy otevření nové jedinečné perspektivy pro člověka zbaveného

dosavadních forem útlaku, politického, hospodářského i kulturního.

Tento entuziasmus sdíleli i četní ruští umělci v zahraničí, kteří se vrátili do vlasti. Mladý sovětský stát také skutečně nezklamal. Poprvé se dostalo avantgardě tak velkorysé podpory státu – dá se dokonce mluvit až o diktatuře avantgardy.

Povídání o uměleckém klimatu desátých a dvacátých let bude doprovázeno DVD projekcí a promítáním diapozitivů.

XL. | na východ od ráje ...

... je polovina naší ruské duše | XLI.

středa 25.4. ve 20.00 h. | Slezské divadlo

Prvotní příznaky ztráty jména

Teatr Novogo Fronta

Irina Andrejeva & Aleš Janák

Divadelní adaptace deníku nalezeného v šatně uralské továrny Vtortshermet na podzim roku 1984.

Mysticko-divadelní výlet sférami našeho vědomí.

Tragická klauniáda jako alegorický obraz současné doby v expresivní vizi avantgardního souboru.

Ocitáme se na opuštěném místě, kde samota a noc postupně nechávají rozehrávat příběh muže ztraceného v nesvobodném světě za železnou oponou. Skrze fantazijní výjevy sledujeme existenciální zpověď člověka, jenž hledá vlastní identitu a postupně odhaluje marnost a bláznivost lidského jednání.

Jsme pohlceni ve světě symbolů a obrazů, které získávají smysl teprve ve vzájemném vztahu. Melancholii

*Cosí se ke mně přikradlo,
mé ucho zachytilo šelest,
při přemítání o nočních viděních,
když na lidi se snáší mrákota,
přepadl mě strach a třásl jsem se,
všechny kosti se mi strachem chvěly,
když jakýsi duch mě míjel.*
(Job 4, 12-15)

střídá grotesknost a absurdita, emotivně vypjaté scény se transformují v komické. Herci k tomu využívají známých postaviček, které však uvádějí do zcela jiných kontextů, a jejich prostřednictvím se vysmívají konzumní společnosti.

Umělci si pohrávají s hranicemi žánrů. Plynule přecházejí od pohybového divadla k improvizaci či estrádním výstupům. Vznikají tak neuvěřitelně rozmanité a barevné obrazy, na pozadí kterých se nám pomalu odkrývá hierarchie základních lidských hodnot.

Irina Andrejeva vypráví o tom, jak se dostali k deníku, který byl předlohou inscenace:

„Byla to událost, která hodně ovlivnila můj život, teď si to mnohem víc uvědomuji. Když mi bylo asi třináct, vybuchla továrna, kde se sbíraly černé kovy. A po tom výbuchu vypukla ve městě nemoc sibiřské jizvy, což je nemoc, která se jinak nevyskytla od začátku 20. století. Byla to tedy továrna na výrobu biologických zbraní. Tehdy jsem zjistila, že všechno není takové, jak vypadá. To byl pro mě velký impuls a skok k dospělosti. Bolestný.“

Teatr Novogo Fronta

Jádro souboru Teatr Novogo Fronta, který vznikl v St. Petersburgu v roce 1993, tvoří v současné době tři umělci - Aleš Janák, Irina E. Andrejeva a Jurij Gertsman. Usadili se v Praze, na svých projektech však spolupracují s performery, výtvarníky a hudebníky z celého světa.

První práce souboru vycházely z experimentů v oblasti vztahu mezi tělem umělce a prostorem kolem něj. Nynější různorodý repertoár zahrnuje pouliční divadlo, improvizovaná představení i režírované hry na klasických divadelních scénách.

Členové souboru odehráli stovky představení po celé Evropě a všude slavili úspěchy. Pohybová stránka divadla, kterou kritici popisují jako „horkou taneční grotesku“ či „tanec na hranici“, byla mnohokrát oceněna na prestižních mezinárodních festivalech:

2000 Cena publika za inscenaci Primární symptomy ztráty jména na Mezinárodním divadelním festivalu Arena v Německu.

2001 Hlavní cena diváků, Cena Krzysztofa Mieszkowského a Cena kritiků na mezinárodním festivalu Zderzenie za představení Primární symptomy ztráty jména v polském Klodzku.

2002 Cena kritiky a Cena diváků na mezinárodním festivalu Pula Puf v chorvatské Pule.

2003 Platinový globus za představení Primární symptomy ztráty jména na Hight festivalu v arménském Jerevanu.

2004 Cena The Scotsman Fringe First Award za „Nový přístup a vynikající jevištní počín“ za představení Dias de Las Noches ve skotském Edinburghu.

2005 Hlavní cena Mezinárodního festivalu alternativního a nového divadla INFANT 2005 v srbském Novem Sadu za představení Phantomysteria.

čtvrtek 26.4. v 17.30 h. | kino Elektra

Nedokončená skladba

film Nikity Michalkova

Režie: Nikita Michalkov

Hrají: Alexandr Kaljagin, Jelena Solovejová, Nikita Michalkov, Oleg Tabakov, Pavel Kadočnikov

Jako předlohu pro Nedokončenou skladbu si Nikita Michalkov vybral Čechovovu ranou hru Platonov.

Staré šlechtické sídlo se ve filmu proměnilo v jeviště evokující každým náladou i rekvizitou osmdesátá léta, v jejichž bezvětrí se dobře poznávalo i zatuchlé ovzduší

aktuální stagnace s narůstajícími problémy a prohlubujícími se rozpory. Michalkov oživil komické a ironické jádro Čechovova dramatu a vytvořil na ně svébytnou variaci.

Herec a režisér Nikita Sergejevič Michalkov pochází z umělecké rodiny. Narodil se 21. 10. 1945 v Moskvě, jako čtrnáctiletý začal hrát divadlo, v patnácti letech debutoval před kamerou. Studoval herectví v Divadelním učilišti Borise Ščukina a režii u Michaila Romma. Absolvoval středometrážním filmem Poklidný den na konci války. Už od studií se uplatňoval jako představitel odvážných hrdinů s romanticky rozervanou duší. Nehrál však jen v poloze jednoznačně heroické, každá z postav byla precizní a vnitřně bohatou psychologickou studií.

Obdobnými rysy se vyznačovaly postavy, které vytvořil ve svých vlastních filmech (chytrý a krutý anarchista Brylov ve snímku Svůj mezi cizími, ilegální pracovník Ivan v retrodramatu Otrokyně lásky či ničemný lékař Nikolaj Trileckij v prepisu Čechovovy dramatické prvotiny Nedokončená skladba, oceněný Zlatou mušlí na MFF v San Sebastianu). Všechny jeho filmy jsou prodchnuty atmosférou historické epochy, nastolují

otázky, zpochybující samolibou zahleděnost. S ohlasem diváků i odborných kruhů (Zlatý lev na MFF v Benátkách 1991, Felix 1991 a Nika 1991) se setkal jeho poetický film Urga, humorně laděný příběh o pastevcích, žijícím uprostřed nekonečných stepí Mongolska v harmonické symbióze s přírodou, dokud tam jednoho dne nezabloudí ruský řidič, se kterým podnikne cestu do vzdáleného města. Michalkovovým nejoceňovanějším počinem se stal snímek Unaveni sluncem, za který získal v roce 1994 Oscara. V melancholicko-kritickém dramatu z období stalinského teroru ztvárnil klíčovou postavu pravověrného důstojníka Kotova, hrdiny občanské války, který se stane obětí politických čistek.

Další díla: Klidný den na konci války (1971), Pět večerů (1978), Několik dní ze života I. I. Oblomova (1979), Příbuzenstvo (1981), Beze svědků (1983), Oči černé (1987), Lazebník sibiřský (1999).

čtvrtek 26.4. ve 20.00 h. | Loutkové divadlo

Láhev je prázdná, zůstalo jen trošínku na dně

(Labutí píseň)

hra Antona Pavloviče Čechova
Divadlo U stolu

Úprava, režie a výběr hudby: František Derfler

Scéna a kostýmy: Milivoj Husák

Účinkují: Ladislav Lakomý a Jindřich Světnica

František Derfler pro Divadlo U stolu objevil ranou Čechovovu jednoaktovku Labutí píseň, přikomponoval k ní úvod, originální monology obohatil o pasáž z Goethova Fausta a známou promluvu z Hamleta a výsledkem byla originální kompozice, kterou uvedl pod titulem Láhev je prázdná, zůstalo jen trošínku na dně (Labutí píseň).

Veselá, jímavá i hořká komedie se odehrává na jevišti zamčeného a dávno liduprázdného divadla v noci po představení. Starý herec Vasil Světlovidov a starý divadelní nápověda Nikita Ivanič vzpomínají na svůj život, bilancují, baví se i teskní, vracejí se do svých životních i divadelních rolí. Hercovo vyznání v sobě skrývá životní účet provinčního umělce, který vsadil svůj osud na divadlo. Téměř všichni ho opustili, i pomjívavá divadelní sláva se kdesi ztratila. Tedy byla-li vůbec jaká, protože možná je jen plodem milosrdných iluzí...

Divadlo U stolu je dramaturgicky a režijně osobitou scénou zaměřující se na inscenace klasických dramatických textů i dramtizaci literárních předloh.

Svůj repertoár opírá o velká díla světové i české literatury, která se zabývají základními existenciálními otázkami lidského života (příběhy Starého a Nového zákona, Calderónův Život je sen, Máchův Máj, Demlovo Zapomenuté světlo, Durychova Boží duha).

Charakteristický rys tohoto brněnského divadla představuje skvělá příležitost uplatnit herce jinak, než jak to činí jejich mateřský soubor. Divadlo totiž nemá stálý soubor, ale externě spolupracuje s umělci, kteří se podílejí na jednotlivých inscenacích. Spolupracovníky jsou

výrazné umělecké osobnosti jako Ladislav Lakomý, Igor Bareš, František Derfler, Petr Štěpán, Milivoj Husák, Helena Dvořáková, Hana Charvátová a další.

O zemi, kde zítra již znamená včera aneb Cesta do hlubin ruské duše

V pátek
27. dubna 2007
v 8.00 hodin
odstartuje
v prostorách

Slezského gymnázia v Opavě soutěž pro středoškolskou mládež. Každá škola opavského regionu může do soutěže vyslat své zástupce – tříčlenné družstvo. Podmínkou pro účast v soutěži není v žádném případě znalost ruského jazyka. Účastníci budou procházet jednotlivými etapami soutěžního klání – geografie, ruské umění, kuchyně, zvyky a rovněž ruské zajímavosti či originality. Prioritou nejsou vědomosti, které mají soutěžící při startu, ale naopak schopnosti využít předložené informace a vyhledat či určit správné odpovědi. Vítězná družstva budou náležitě odměněna.

Pořadatelé soutěže se dobrovolně dozývají, že jedním z důvodů pro zorganizování akce byla nostalgie a snaha připomenout něco, co by rozhodně zapomenuto být nemělo. Zároveň se zavazují, že v průběhu klání nebude užito ruské rulety, ruské vodky a (bohužel) ani ruského kola.

Mgr. Zita Dočekalová
& Mgr. Lenka Weiglhoferová

pátek 27.4. v 19.00 h. | Loutkové divadlo

Láska je láska

(dva divadelní žerty Antona Pavloviče Čechova)

Docela velké divadlo Litvínov

Autor: Anton Pavlovič Čechov

Překlad: Leoš Suchařípa

Hudba: Alexandr Čevskij

Výprava a režie: Jurij Galin

Hrají: Jan Révai, Lenka Lavičková,
Robert Stodůlka, Alena Boháčová,
Lukáš Masár

Ruský pohled na „pravé rodinné štěstí“ aneb Žerty Antona Pavloviče Čechova

Dva žerty o dvou osudových setkáních. V prvním z nich (Medvěd) najde osamělý mladý muž osamělou mladou vdovu a počáteční nenávisť se brzy změní v nepřekonatelnou milostnou vášeň. V druhém příběhu (Námluvy) hledá mladý, leč nemocný muž ženu, aby mohl, jak sám říká, „konečně pravidelně žít“. Ale když ji najde, vypadá to, že spolu nemohou být ani minutu bez sporů a hádek.

Geniální Suchařípův překlad a režisérovo přesné pochopení české mentality, hodiny diskuzí, nepočítané panáky vodky (překladatel Suchařípa) a fernetu (režisér Galin) dalo vzniknout inscenaci, která se na repertoáru drží (s tříletou přestávkou) už 14 let.

JURIJ GALIN - od roku 1990 **ČESKÝ REŽISÉR**

odjakživa **RUSKO-GRUZÍNSKO-RAKOUSKO-UHERSKÉHO a bůhvíjakého ještě PŮVODU** na své cestě od kolébky (*1943 Leningrad) přes dětství (Sibiř), cirkusovou pubertu (celý SSSR), herecké mládí (Azerbajdžán), režiséřské zrání (Moskva – Turkmenistán - Rusko) do dospělosti ve vlastním divadle v Čechách (Litvínov) na prahu důchodu r. 2007.

... je polovina naší ruské duše | LIII.

☛ pátek 27.4. ve 21.00 hod. | Café Evžen

Ethno music party s Milanem 105 kg Krajčím

– „Hudební průzkum východu...“

Skvělý znalec, hudební sběratel (majitel mnohatisícové sbírky CD z celého světa), dlouholetý DJ a moderátor mnoha rozhlasových stanic (Rock FM Bratislava, Ekol.S, rádio Attack, rádio Frontinus Žilina, rádio Pohoda, Rádio Hey!) nás zavede svým poslechoвым a tanečním pořadem (jak je každému libo) hluboko na východ... Uslyšíme neslychané a objevíme nevídané... Kapely Ole Lukoe, Huun Huur Tu, Farlanders, Yatkha, Sainkho, Yukdus Usmanova atd. Milan Krajčí, jak říká, nemá rád v hudbě nic umělého, a kdykoli má příležitost, dělá „hudební džihád“ proti konzumnímu finančnímu otroctví. Zveme Vás na východ...

☛ sobota 28.4. v 16.00 h. | Loutkové divadlo

Labutí princezna

Docela velké divadlo Litvínov

Scénář: Jana Galinová a Lenka Lavičková

Režie: Jurij Galin

Hudba: Petr Iljič Čajkovskij

Choreografie: Dana Morávková

Scéna, masky, loutky: Milena Dubšíková

Kostýmy: Dagmar Březinová

Rekvizity: Jan Ignác Říha

Hrají: Lenka Lavičková, Lukáš Masár, Robert Stodůlka, Jana Galinová, Petr Ertlitz, Alena Boháčová, Jan Bouše, Iva Boušová, Lucie Lavičková, Jindřich Lenc

Labutí princezna je výpravnou pohádkou o zakleté princezně a princí, který by ji mohl vysvobodit, kdyby si ji nespletl s jinou dívkou.

Představení vzniklo jako pocta nádherné hudbě a jednomu z nejtěžších scénických umění – baletu. Činoherním provedením světoznámého baletu v osmi lidech (z nichž tři postrádají hudební sluch a smysl pro rytmus) pobavilo Docela velké divadlo Litvínov už několik tisíc diváků nejen v Čechách, ale také ve Francii a v Rakousku. Původní inscenace s názvem Labutí jezero končila stejně jako u Čajkovského smrtí Odetty. Protože však mělo provedení obrovský ohlas nejen u dospělých, ale také u dětí, rozhodlo se Docela velké divadlo zamezit odchodům uplakaných malých divaček, které se nemohly smířit s Odettinou smrtí, hru přejmenovalo na Labutí princeznu a připsalo jí dobrý konec.

LVI. | na východ od ráje ...

Docela velké divadlo je volným sdružením lidí ve svobodném povolání, kteří spolu pracují jen proto, že takto pracovat chtějí. Vzniklo v roce 1996 a sdružuje řadu umělců, kteří se podílejí na téměř třiceti inscenacích.

Svá představení uvádí divadlo ve vlastní divadelní budově v Litvínově, v Praze v Divadle U Hasičů, hostuje v mnoha českých a moravských divadlech a svá představení prezentuje i v zahraničí.

Krédem Docela velkého divadla je špičková divadelní tvorba pro diváky bez rozdílu věku.

... je polovina naší ruské duše | LVII.

◀ sobota 28.4. v 19.00 h. | Slezské divadlo

Ivanov

(hra A. P. Čechova)

Slovenské komorné divadlo Martin

Překlad: Ján Štrasser
Dramaturgie: Monika Michnová
Scéna: Vladimír Čáp
Kostýmy: Peter Čanecký
Světelný design: Michal Vajdička
Loutky: Ludvík Pozníček
Pohybová spolupráce: Peter Tabaček
Choreografie: Peter Tabaček
Hudba: Michal Novinski

Režie: Roman Polák

Hrají: Michal Gazdík, Eva Gašparová,
Marek Geišberg, Viliam Hriadel, Lucia
Jašková, Ján Kožuch, Miloslav Kráľ,
Jana Oľhová, Renáta Rundová, Petronela
Valentová, František Výrostko, Jana
Eliášová, Bibiana Tarasovičová, Jozef Abafi,
Ján Demko

Největší událost sezóny 2005/2006 na Slovensku.
(Ivanov v režii Romana Poláka)
Surreálně depresivní inscenace, která získala pět cen
DOSKY (nejlepší inscenace, nejlepší režie, nejlepší
scénografie, nejlepší kostýmy a nejlepší scénická
hudba).

Ivanov, stejně jako jiné Čechovovy komedie, se pohybuje na hranici mezi komedií a trpkou tragédií. Napětí na jevišti nevzniká na základě komplikovaného děje, ale vyplývá z vnitřního citového dramatu, které zažívají postavy. Hlavní hrdina Ivanov prožívá ve svých třiceti pěti letech velkou životní krizi. Ztratil iluze o druhých i o sobě, topí se v dluzích, jeho existence ho neuspokojuje, už nemiluje svou ženu, má výčitky svědomí... Jeho život se dostal do slepé uličky – nerozumí sám sobě, hledá příčinu tohoto stavu, ale nachází jen neurčitý pocit viny. Přestože byla hra napsána před téměř sto dvaceti lety, hlavní hrdina řeší stejné problémy jako mnozí z nás. Režisér Roman Polák se inspiroval multikulturními prvky světového divadla i životem jako takovým a vytvořil výtvarně bohatou inscenaci, při níž se publiku tají dech.

Klinické příznaky Ivanovových úzkostí, které vyplývají z jeho nemoci, se zhmotňují do podoby surreálních příšerek, loutek s prázdnou hlavou nebo zrcadlem místo tváře. Bizarní svět expresivní inscenace podtrhují rafinované kostýmy a hudba.

Slovenské komorné divadlo Martin

První premiéra Slovenského komorného divadla se uskutečnila 22. ledna 1944. Protitotalitární a protiklerikální inscenace Verhaerenova Filipa II. ale byla brzy zakázána, což vedlo k politickým represím a málem k zavření divadla.

Naštěstí divadlo nezaniklo, jen změnilo název na Divadlo Slovenského národného povstania a následně na Armádné divadlo. Po mnoha peripetiích a dalších změnách se nakonec v roce 2003 vrátilo

k původnímu názvu Slovenské komorné divadlo. Opírá se o silnou tradici martinského divadelnictví, podporuje mladé umělce a účastní se mnoha festivalů v zahraničí. Spoluorganizuje také soutěž původních dramatických textů Dráma. Vítězný text soutěže se na této scéně každoročně inscenuje, protože zdejší divadelníci chtějí podporovat rozvoj psaní textů pro divadlo.

neděle 29.4. v 17.00 h. | kino Elektra

Pokání

film Tengize Abuladzeho | Kultovní film o moci i bezmoci.

Tématem metaforicky laděného legendárního filmu je zlo a zápas se zlem, pro jehož zpracování zvolil Tengiz Abuladze nadčasovou, symbolickou formu.

Nejde mu o pravdu konkrétního jednotlivého příběhu o bezpráví či zneužití moci, ale o společnou pravdu všech takovýchto příběhů.

Proto se jeho film, apelující na aktivizaci historického, mravního a právního vědomí společnosti, dotýká každého diváka,

který má se zneužitím politické moci nějaké zkušenosti.

Režie:

Ve třech časových rovinách se prolíná fantaskní

Tengiz Abuladze

s reálným a fikce s historickými fakty. Vrstvy

Scénář:

Nana Džanelidzeová,

díla jsou propojeny ornamentalisticky

Tengiz Abuladze,

zkomponovaným syžetem s množstvím

Rezo Kveselava

emocionálně i intelektuálně

Kamera: Michail Agranovič

provokujících symbolů. Politická

Hudba: Nana Džanelidzeová s použitím

alegorie o diktátorských

klasických hudebních děl

režimech a kultech osobnosti

Hrají: A. Macharadze, I. Ninidzeová,

nejzřetelněji odkazuje na

M. Ninidze, Z. Borcvadzeová,

stalinismus a jeho dědictví.

K. Abuladzeová, E. Giorgobiani,

Abuladze představuje divákovi čas

K. Kavsadze, N. Zakhariadzeová,

jako spirálu opakujících se událostí.

N. Očigavová, D. Khemchadze

S tím souvisí také nezvyklá výprava

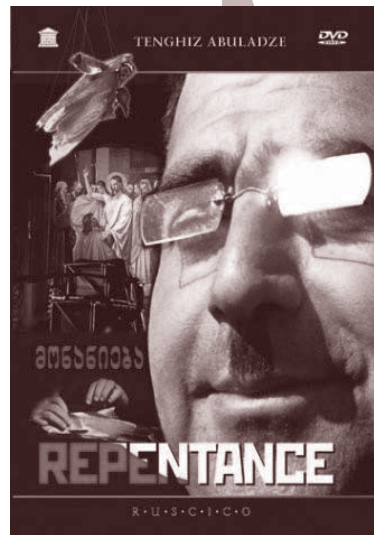
díla: vedle moderních motocyklů

a zbraní se tu objevují středověcí

zbrojnoši jako vykonavatelé represí,

zatímco jeden ze soudců si při

procesu pohrává s Rubikovou

kostkou. S podobou času jako okamžiku, rozprostřeného do dlouhého, hlubokého zážitku, souvisí prolog a epilog díla, které můžeme chápat jako vizi o temné vládě zla a nevyhnutelnosti jeho důsledného potrestání.

Tengiz Jevgeněvič Abuladze

(31. 1. 1924 - 6. 3. 1994) v letech 1943 - 1946 studoval v divadelním institutu Šoty Rustaveliho v Tbilisi, poté režii na moskevském VGIKu ve třídě Sergeje Jutkeviče. Se spolužákem Rezo Čcheidzem natočili poetický středometrážní film Oslík, který získal na MFF v Cannes 1956 první cenu v kategorii krátkých filmů. Vrcholem Abuladzeho samostatné tvorby je volně koncipovaná trilogie filmů: Prosba (1968), Strom přání (1976) a Pokání (1984), spojená motivem tragédie nevinných lidí, kteří za své přesvědčení platí životem. Režisérova poetika vychází z gruzínského bájesloví, ideálů křesťanství a literárních tradic. Lidskou touhu, krásu a utrpení vyjadřuje režisér metaforicky, uplatňuje osobní výtvarné vidění, čímž dosahuje působivé expresivity.

PÁ 13.4. ★ „**REVOLUCIJA v imění krasivoj zvězdy i dobytije Zimnogo palaca minoritskogo kláštera pod Ptícím vrchom v Opavě**“

★ 17.00 ★ **Ilegální sjezd tajných revolučních gard**
★ restaurace Aurora

★ 18.30 ★ **Útok na Zimní minoritský palác** ★ Minorit

★ 20.00 ★ **Ustavující sjezd a estrádní pořad Příležitostného gerontologického divadelního souboru v mauzoleu** ★ Lidový dům

★ 22.00 ★ **Rusko-sovětská diskotéka** ★ Lidový dům

ČT 19.4. ★ 17.00 ★ **Agónie – Konec Rasputina (film Elema Klimova)**
★ kino Elektra

★ 20.00 ★ **Bílé noci (sentimentální román ze vzpomínek snílkových) – rozhlasová dramatizace díla F. M. Dostojevského** ★ čajovna Slunce

PÁ 20.4. ★ 18.00 ★ **Oblomovský podvečer s filmem Nikity Michalkova**
★ refektář Domu umění

SO 21.4. ★ 16.00 ★ **Altajské prázdniny – cestopisné povídání a projekce fotografií Lud'ka Brože seniora** ★ refektář Domu umění

★ 18.00 ★ **Altai Kai (Sibiř, Altajská republika) – koncert**
★ kostel sv. Václava

NE 22.4. ★ 9.00 - 17.00 ★ **Jen počkej, zajíci! – nonstop projekce kultovního animovaného ruského filmu** ★ kino Elektra

PO 23.4. ★ 17.00 ★ **Jdi a dívej se (film Elema Klimova)** ★ kino Elektra

★ 18.00 ★ **Africký festivalový bonus: Vystoupení hudební a taneční skupiny z Jihoafrické republiky** ★ kino Mír

ÚT 24.4. ★ 16.30 ★ **Altaj Maktal – Chvála Altaje (vernisaž výstavy fotografií Lud'ka Brože)** ★ knihovna Petra Bezruče

★ 17.00 ★ **Na východ od ráje (vernisaž výstavy fotografií Martina Wágnera)** ★ minoritský klášter

★ 18.00 ★ **Czaldy-Waldy Quartet: Ethno-šansony ze Zakarpatské Rusi** ★ minoritský klášter

★ 19.30 ★ **Expedice Vladivostok Hamé 2006 aneb Škodovkou k Japonskému moři (cestopisný pořad s videoprojekcí)** ★ minoritský klášter

ST 25.4. ★ 15.00 ★ „**Když se dívám na sebe, tak se musím pochválit...**“
aneb **Malujeme (nejen) Rusko (vernisaž 5. ročníku výtvarné výstavy prací žáků)** ★ ZŠ T. G. Masaryka

★ 17.00 ★ **Ruská umělecká avantgarda (přednáška Jiřího Siostrzonka s videoprojekcí)** ★ refektář Domu umění

★ 20.00 ★ **Prvotní příznaky ztráty jména – Teatr Novogo Fronta** ★ Slezské divadlo

- ČT 26.4. ★ 17.30 ★ **Nedokončená skladba (film Nikity Michalkova)**
★ kino Elektra
- ★ 20.00 ★ **Láhev je prázdná, zůstalo jen trošinku
na dně (Labutí píseň) – hra A. P. Čechova**
– **Divadlo U stolu** ★ Loutkové divadlo
- PÁ 27.4. ★ 8.00 ★ **O zemi, kde zítra již znamená včera
aneb Cesta do hlubin ruské duše**
– **soutěž středních škol** ★ Slezské gymnázium
- ★ 19.00 ★ **Láska je láska (dva divadelní žerty A. P. Čechova)**
– **Docela velké divadlo Litvínov**
★ Loutkové divadlo
- ★ 21.00 ★ **Ethno music party s Milanem 105 kg Krajčím**
– **Hudební průzkum východu...** ★ Café Evžen
- SO 28.4. ★ 16.00 ★ **Labutí princezna – Docela velké divadlo Litvínov**
★ Loutkové divadlo
- ★ 19.00 ★ **Ivanov (hra A. P. Čechova)**
– **Slovenské komorní divadlo Martin** ★ Slezské divadlo
- NE 29.4. ★ 17.00 ★ **Pokání (film Tengize Abuladzeho)** ★ kino Elektra

Děkujeme za spolupráci:

РОССИЙСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР

RUSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO

NFA NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV

Hlavní pořadatel festivalu

Statutární město Opava

Programový tisk 11. ročníku festivalu Další břehy
vydalo statutární město Opava

Dramaturgie festivalu: Petr Rotrekl & Jan Němeček

Texty v programovém bulletinu vybrali, sestavili a sepsali:
Naďa Satková, Petr Rotrekl, Jan Němeček a autoři jednotlivých textů

Redakce: Petr Rotrekl

Grafická úprava: Martin Feikus

Tisk: RETIS

Mediální partneři festivalu:

Region

ČESKÝ ROZHLAS
OSTRAVA
99.0 FM • 105.3 FM • 107.3 FM

Informace o festivalu:

Info - tel.: 553 756 723, 604 229 363, internet: www.opava-city.cz/dalsibrehy
e-mail: petr.rotrekl@opava-city.cz

Předprodej vstupenek – Sluna Opava: 553 712 319